

FALEŠNÉ FETWY

jako podoba anti-islámu a limity konceptu islamofobie

Alí Větrovec
www.e-Islam.cz 2018

CO JE A CO NENÍ فتوى FETWA

- **Kvalifikovaná odpověď** či posudek kompetentního odborníka (مفتي *muftí*) na konkrétní islámsko-právní otázku či dotaz tazatele (مستفتي *musteftí*).
- Muftí musí disponovat **profesionálním tréninkem** a kompetencemi. Fatwy vydávají jednotlivci i kolégia (komise).
- Fatwa je **dobově a místně specifická** a **není závazná**.
- Největší význam má v **nových, neřešených záležitostech**, kdy souvisí s **idžtihádem**
- Fatwa není odpovědí kohokoli na cokoli a ani uvalením rozsudku smrti

HOAXY, FAKE NEWS A FALEŠNÉ FATWY

- **Hoax:** virálně šířená (mailem, sociálními sítěmi) **poplašná zpráva.**
- **Fake news:** **nepravdivý mediální obsah**, častokrát **bulvárního** charakteru, někdy s **politickou motivací.**
- Nedůvěra až panika, **argumentační fauly**, recyklace
- **Falešná fetwa (dále FF): nepravdivá mediální výpověď o fetwě**
- Historické příklady: satanské verše, al-Buchárí a stvoření Koránu, Ibn Tajmíja a antropomorfismus

METODA ANALÝZY

- ▮ FF z let 2011-2017 s mezinárodní a mezikulturní publicitou (např. arabo- + anglofonní publikum)
- ▮ Tematické třídění do okruhů: potrava, násilí, ženy, sexualita a modernita
- ▮ Okruh šířitelů
- ▮ Anti-islám jako diskurs (Vakil 2010)

FF V INDICKÝCH MEDIÍCH (Aaj Tak 2017)

f Aaj Tak

Events

AajTak
Satyagrah

Satyagrah

Notes

Salaam
Sachin

Welcome

Right To Be
Heard

Bus Delhi
Bus

Poll

Livestream

Reviews

Create a Page

Like Follow Share ...

Aaj Tak
3 hrs ·

सऊदी अरब में एक फतवा जारी हुआ जिसके अनुसार अगर किसी मर्द को बहुत भूख लगे तो वो अपनी पत्नी को खा सकता है. जानें ऐसे ही अजीबोगरीब 6 फतवे...

'भूख लगने पर मर्द अपनी पत्नी को खा सकता है' जानें ऐसे अजीबोगरीब फतवे

AAJTAK.INTODAY.IN

PROČ SE ŠÍŘÍ HOAXY

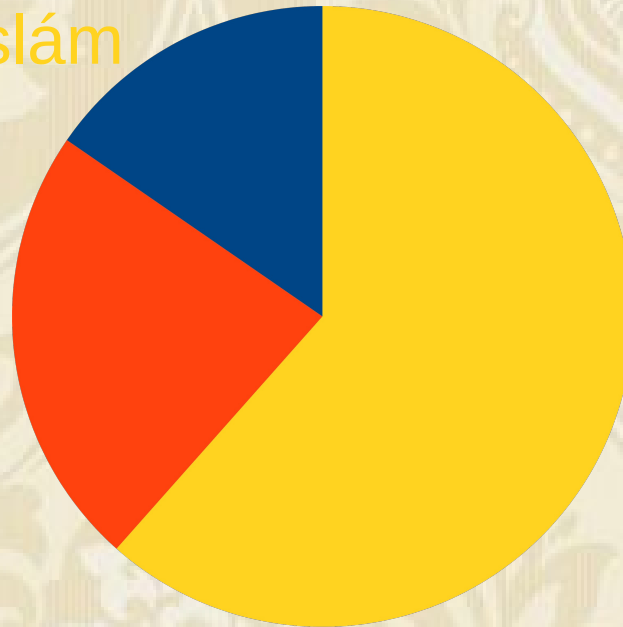
- **Krize pravdivosti** a důvěry v media: od autority přes techniku ke zmasovění techniky
- **Bulvarizace**, specifika medializace a **infotainment**
- Zastření rozdílu mezi **zprávou** a **komentářem**
- Kulturní blízkosti a antagonizmy

PŘÍKLADY ZACHYCENÝCH FF

- Země je plochá.
- Manžel může v krajní nouzi sníst manželku.
- Ženy mají zakázáno jíst banány
- Skupinová znásilnění jsou povolena.
- Nekrofilie je povolena.
- Příklady bez průvodního anti-islámu:
- Pomazánka Flora není halál.
- Ženy v KSA nemusí nosit šátek.

STATISTIKA FF

- ▮ Téma: potrava (3), ženy (8), násilí (4), sexualita (7) a modernita (4).
- ▮ Výskyt: vrcholy 2011-2013 (arabské jaro) a 2015 (migrační krize).
- ▮ Zobrazení islámu: pozitivní a neutrální, negativní bez anti-islámu, negativní anti-islám

ISLAMOFOBIE: PŘEKONANÝ KONCEPT?

- ▮ Historie: 20. léta – Dinet & ben Ibrahim (životopis Proroka) **nepřátelský diskurs (anti-islám)** → Djait 1975 → Said 1985
- ▮ „-fobie“ **jen přeneseně**, vzor *rusofobie*
- ▮ problémy:
  - ▮ 1. co je islámem v i-fobii?
  - ▮ 2. existuje také „i-filie“ podle vzoru *rusofilie*?
  - ▮ 3. Jak kritizovat islám, abychom nebyli i-fobní?
- ▮ **Spektrum** nenávistných projevů: morální panika, anti-islám, i-fobie.
- ▮ Ne všechny nutně vedou k protimuslimským činům, ale mohou je legitimizovat.
- ▮ **Anti-islám: diskurs** budující nereálný obraz islámského jako **barbarského ultimátního nepřítele a antiteze lidství na základě účelově vybraných textů a reálií světa muslimů.**

ANTI-ISLÁM „VE VŠÍ NAHOTĚ“

Hiram Powers:
Greek slave (1846)

Ve své době velmi populární socha, ztvárněná nahota v prudérním dobovém prostředí byla ospravedlněna poselstvím díla: řecká křesťanka zajatá a prodávaná osmanskými muslimy na trhu jako sexuální otrokyně.

DĚKUJI ZA POZORNOST (... a nevěřte všemu)

HOW TO SPOT FAKE NEWS

CONSIDER THE SOURCE

Click away from the story to investigate the site, its mission and its contact info.

READ BEYOND

Headlines can be outrageous in an effort to get clicks. What's the whole story?

CHECK THE AUTHOR

Do a quick search on the author. Are they credible? Are they real?

SUPPORTING SOURCES?

Click on those links. Determine if the info given actually supports the story.

CHECK THE DATE

Reposting old news stories doesn't mean they're relevant to current events.

IS IT A JOKE?

If it is too outlandish, it might be satire. Research the site and author to be sure.

CHECK YOUR BIASES

Consider if your own beliefs could affect your judgement.

ASK THE EXPERTS

Ask a librarian, or consult a fact-checking site.